

planinski

V E S T N I K

REVIIJA ZA LJUBITELJE GORA ŽE OD LETA 1895 >>>

PRILOGA PV 2013/07

3,00 €

9 770350 434015

Kamniški lepi kot

Kamniška Bistrica

Irena Mušič Habjan, Bojan Pollak

Kazalo

V dolini Kamniške Bistrice	1
Kako v Kamniško Bistrico	4
Planinske postojanke	6
Zemljevida	6
Literatura	7

Opisi

1	Po Koželjevi poti ob Kamniški Bistrici	10
2	Balvan Lepi kamen in soteska Prédaselj	12
3	Slap Orlišče v Kamniški Beli	14
4	Kalški Grében, 2224 m	16
5	Grintovec, 2558 m	18
6	Skuta, 2532 m	22
7	Turska gora, 2251 m	24
8	Brana, 2253 m	26
9	Planjava, 2392 m	28
10	Konj, 1803 m	32

Besedilo: Irena Mušič Habjan, Bojan Pollak

Zemljevid: Peter Šilak

Fotografija na naslovnici: Na poti na Grintovec preko Mlinarskega sedla Foto: Andrej Trošt

Fotografija na zadnji strani: Soteska Velikega Prédaslja Foto: Franci Horvat

120 let

PLANINSKA
ZVEZA
SLOVENIJE

planinski VESTNIK

Priloga revije Planinski vestnik, izhaja občasno

ISSN 0350-4344

Izdaja Planinska zveza Slovenije, Dvorakova 9, p. p. 214, 1001 Ljubljana

www.planinskivestnik.com

pv@pzs.si

Odgovorni urednik: Vladimir Habjan

V dolini Kamniške Bistrice

Triintrideset kilometrov dolga reka Kamniška Bistrica izvira v eni najlepših gorskih dolin v Sloveniji, izhodišču za gore osrednjega dela Kamniško-Savinjskih Alp, ki so nad dolino zgradile nekakšno oglato trdnjavo. Celotni masiv je razmeroma majhen – kvadrat s stranico približno deset kilometrov. Vogalni stolpi so Krvavec, Grintovec, Ojstrica in Velika planina, prva stražarja pa Kamniški vrh na zahodu in Ravni hrib na vzhodu. Razgledi z vrhov segajo zelo daleč, saj več sto kilometrov proti vzhodu in jugu ni tako visokih hribov.

Dolina Kamniške Bistrice je bila stoletja težko dostopna, čeprav bolj ali manj stalno obljudena. Celotno območje je bilo od nekdaj svobodna last (alod) mesta Kamnik. Morda je ravno to pripomoglo k temu, da je ena najlepših dolin pred pragom Ljubljane ohranila veliko svoje prvobitnosti do današnjih dni. V tridesetih letih zgrajena, v petdesetih in sedemdesetih posodobljena cesta ter nihalka na Veliko planino iz šestdesetih let je nista dosti pokvarili. Tudi razumno gospodarjenje z gozdovi na dolinskem dnu, saj imajo vsi višje ležeči status varovalnih gozdov, okolja ni bistveno spremenilo.

Glavni **vodni tok** je reka Kamniška Bistrica, ki izvira izpod Rigeljca v kraškem izviru (Veliki izvir). Pozimi ali ob suši je izvir razmeroma šibak, ob dolgotrajnem dežju ali taljenju snega pa prihaja belo se peneča voda na plan že nekaj desetim metrov višje. Trajen je tudi Mali izvirek nekaj sto metrov niže pod Mešenikom, ki je precej umirjen. Večkrat pa presahne izvir pod Mokrico (Studenci). Občasno imata vodo tudi Prosék in izvir pod Hlevom, medtem ko so Črnevka, Sedelšček, Čmaževka in druge struge polne vode samo ob večjih padavinah.

Razgled z Brane na zahod: Grintovec, Skuta in Rinke Foto: Tomaž Marolt

Pasja glava v steni Kalške gore Foto: Matevž Vučer

Dolina je bila zaradi svoje odmaknjenosti dolga leta pribežališče in skrivališče vojnih ubežnikov – *flehtarjev* – pa tudi rokovnjačev. Ti naj bi se skrivali predvsem v velikih spodmolih v brečasti kamnini, stisnjem ostanku ledeniške morene, kakšnih 100 do 200 metrov nad dolinskim dnom (**Rokovnjaške** oz. **Nandetove jame**). Dostop do njih ni povsod lahek.

Zanimiva je tudi **arhitektura**. Leta 1897 je Meščanska korporacija Kamnik v dolini postavila kapelo Lurške Marije (obnovljena leta 2006). Lovsko kočo ob izviru Kamniške Bistrice je dala Meščanska korporacija Kamnik leta 1905 v najem SPD, ki je na njenem mestu leta 1929 zgradilo Planinski dom z ohranjeno prvotno podobo do današnjih dni. Leta 1934 je bil po načrtih arhitekta Jožeta Plečnika zgrajen in opremljen lovski dvorec.

Dolina ima tudi veliko **naravnih posebnosti**. Nekdanji ledenik je v njej zapustil veliko svojih ostankov – od ledeniških moren do balvanov, ki jih v tem koncu imenujejo *griča* ali *peč*. Posebno znani so Sivnica in Lepi kamen, ki sta dobila ime šele v novejši dobi, Žagana in Pintarska peč, Gadova, Kavkina, Zavetrna, Brtucova in Jerebova griča ter še kup drugih.

Balvan **Sivnica**, skrit med drevjem, meri v višino kakih 40 metrov, premer pa ima približno 50 metrov. Brez dvoma je največji balvan v tem predelu, nekateri celo pravijo, da je največji na vsem obrobju jugovzhodnih Alp. Veličastna je tudi previsna stena, pod katero je nekoč stalo krmišče, zdaj pa je ostal samo raven prostor, na katerem včasih kurijo ogenj.

Žagana peč je kvadrast balvan, velik slabih 20 krat 15 metrov, visok pa do 8 metrov. Na vrhu je raven in porasel z drevjem. Od ostalih se razlikuje po tem, da je po sredi gladko razpočen, tako da lahko z ene strani vidimo na drugo. Razpoka je na vrhu široka od 2 do 3 decimetre in se proti dnu oži. Balvan ima na vse strani navpične stene.

Kamniška Bistrica je znana po **soteski Prédaselj**. Nizvodno je Mali Prédaselj, katerega desna stran je visoka kakšnih 12–15 metrov, dolg pa je

Grintovec v jutranjem soncu Foto: Tomaž Marolt

samo nekaj deset metrov. V njem je zagozdena večja skala – majhen naravni most. Leta 1890 se je tam zagozdila velika količina lesa; voda je nanesla pesek, blato in skale in tako ustvarila pregrado, čez katero je padal 12 metrov visok slap. Leta 1952 se je pregrada podrla in od takrat slapa ni več.

Više ob vodi je temačni izhod iz Velikega Prédaslja, ki je precej globlji, sega do 35 metrov. Ponekod je širok samo dober meter, dolg pa je kakih 250 metrov. Na sredi je približno petmetrski slap. Kdor bi si rad sotesko ogledal prav od blizu, mu to omogoča posebna žičnica, vendar mora imeti ustreznega vodnika in opremo. Ko je Franc Hohenwart leta 1793 ho-

tel priti na Planjavo kot prvi turist, ga je na lesenem mostičku na naravnem mostu – zagozdenem kamnu – njegov vodnik Spruk odvajal od vrtoglavice.

V dolini Kamniške Bele je v letih 1943–1945 delovala **partizanska bolnišnica Bela** pod Kozjim hrbtom. Od nje ni ostalo veliko – betonski pravokotnik, nekaj poravnanih tal, manjši, napol zasut jašek, malo večja jama. Nemcem in domačim izdajalcem je ni uspelo uničiti. V njej so zdravili tudi ameriškega pilota, ki se je hudo poškodoval med skokom s padalom iz sestreljenega bombnika na Mali planini. Kljub zdravniški pomoči je zaradi hudih poškodb umrl. Označeno je tudi mesto, kjer je bil (začasno) pokopan.

Na ravnici pod Kamniškim sedlom (starodavna **planina V Sedli**) so vsaj občasno že pred davnimi časi bivali ljudje. Na ostanke stanov spominjajo ponekod v pravokotnik zložene skale. Posebno izrazite so tiste ob večjem balvanu. V njegovi bližini je bila najdena tudi rimska fibula (sponka) s konca 1. ali začetka 2. stoletja.

Ta Kamelska Planina

Bretonski naravoslovec Baltazar Hacquet (1739/40–1815) je v letih 1778–1784 raziskoval Grintovce in zapisal ime *Ta Kamelska Planina*. Kamniške planine je bilo mestno poimenovanje; pri tem je ime obsegalo vse, tudi najvišje vrhove, ne samo pašne planine.

Kako v Kamniško Bistrico

Do Kamnika se iz južnega dela Slovenije pripeljemo mimo Ljubljane in Mengša. Z Gorenjske se pripeljemo po avtocesti Ljubljana–Jesenice (izvoz Vodice) oziroma po cestah Brnik–Mengeš in Moste–Kamnik. S Štajerske lahko pridemo skozi Tuhinjsko dolino ali pa na avtocesti Maribor–Ljubljana izberemo izvoz Domžale ter se skozi Radomlje in Volčji Potok pripeljemo v

Mesto Kamnik (194 hiš) je imelo od nekdaj v lasti – z "deležno pravico" – skoraj ves planinski svet na severu. Meja te posesti je potekala po grebenih od Kamniškega vrha čez Krvavec in Veliki Grében na Grintovec, čez Skuto, Brano in Planjavo do Ojstrice, čez Lučki Dedec na Konj ter po vzhodnih robovih Velike planine na Ravni hrib. Točno je bila določena že leta 1499.

Kamnik. Iz Kamnika se do osrednjega parkirišča pri izviru Kamniške Bistrice in planinskem domu pripeljemo skozi Stahovico, kjer s ceste proti prelazu Črnivec zavijemo levo.

V Kamniško Bistrico vozi avtobus. Do spodnje postaje žičnice na Kokrsko oz. Kamniško sedlo in na Jermanco pelje gozdna cesta, a je trenutno promet po njej nezakonito prepovedan (znak).

Štruca in Skuta nad Velikimi podi Foto: Franci Horvat

Skozi naravno znamenitost – preduh Sod brez dna – pelje pot na Tursko goro. Foto: Franci Horvat

Nad Kokrskim sedlom se dviguje razčlenjena severozahodna stena
Kalške gore. Foto: Andrej Trošt

Spomenik Valentinu Slatnarju - Bôsu
v Kamniški Bistrici Foto: Franci Horvat

Planinske postojanke

Kamniška koča na Kamniškem sedlu, 1864 m, odprta v poletni sezoni, pozimi ob lepih koncih tedna, telefon 051 611 367.

Cojzova koča na Kokrskem sedlu, 1793 m, odprta v poletni sezoni, telefon 051 635 549.

Dom v Kamniški Bistrici, 600 m, odprt vse dni razen ponedeljka, telefon 01 8325 544.

Bivak Pavleta Kemperla na Velikih podih, 2104 m.

Okrepčamo se lahko še v stalno odprtem gostišču Pri Jurju, 596 m, v Kamniški Bistrici.

Zemljevida

Grintovci, 1 : 25.000

Kamniško-Savinjske Alpe, PZS, 1 : 50.000

Bivak Pavleta Kemperla na Légarjih (Veliki podi) pod Grintovcem
Foto: Franci Horvat

Izvir Kamniške Bistrice
Foto: Franci Horvat

Brana je hišni vrh Kamniškega sedla.

Foto: Andrej Trošt

Literatura

Vladimir Habjan, Jože Drab, Andraž Poljanec, Andrej Stritar: Kamniško-Savinjske Alpe. PZS, 2004.

Tomaž Kočar: Kamniška Bistrica – bistriški gozd. Samozaložba, 2003.

Vlasto Kopač: Iveri z Grintovcev. PZS, 2006.

France Malešič, Cene Griljic, Vlasto Kopač, Miro Štebe in Tone Škarja: Zgodovina reševanja v gorah nad Kamnikom. PZS, 2003.

Andrej Mašera: 50 zavarovanih plezalnih poti. Sidarta, 2000.

Bojan Pollak: Naravne znamenitosti KSA na kamniškem območju. Občina Kamnik, 1995.

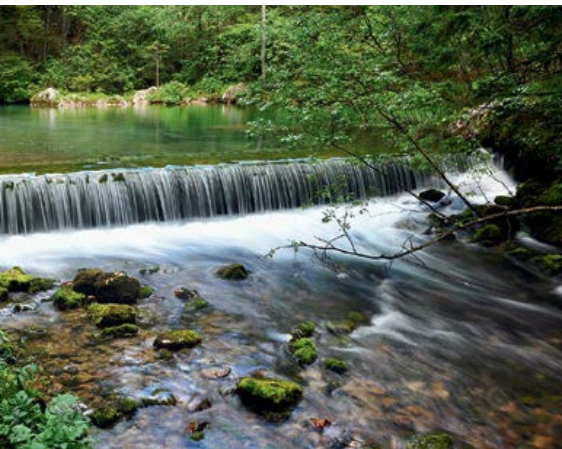
Bojan Pollak: Kamniška Bistrica – planinsko-izletniški vodnik. PZS, 2009.

Aleksander Sarnavsky: 100 let kočje na Kamniškem sedlu. PD Kamnik, 2006.

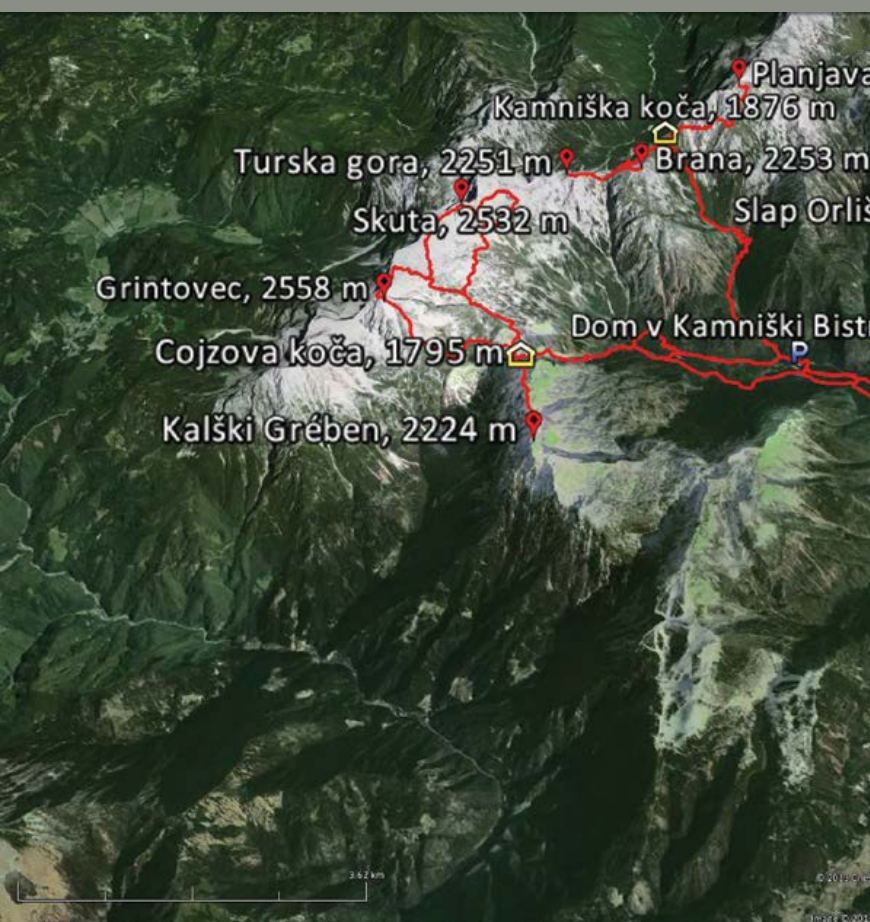
Andrej Stritar: Kamniško-Savinjske Alpe. Sidarta, 2003.

Leseni most nad koritom Velikega

Prédaslja Foto: Franci Horvat

Zemljevid

, 2392 m

Konj, 1803 m

šče, 782 m

Pl. Dol, 1308 m

rici, 600 m

P Predbela, 572 m

P Iverjè, 458 m

▣ Stahovica

Kamnik, 380 m P

Google earth

Opisi

1

Po Koželjevi poti ob Kamniški Bistrici

Med kamniškimi planinci je bila vedno živa ideja o pešpoti med Kamnikom in Kamniško Bistrico. V letih 1972–1978 so označili stezo po tisti strani reke Kamniške Bistrice, po kateri ne pelje glavna cesta. Poimenovali so jo po znanem kamniškem planincu, predsedniku PD Kamnik, načelniku GRS Kamnik in slikarju Maksu Koželju (1883–1956). Njen začetek je v Kamniku, lahko pa pot začnete tudi z Iverja.

Zahtevnost: Lahka markirana pot.

Nadmorska višina: 600 m

Višina izhodišča: 380 m (458 m)

Višinska razlika: 220 m (142 m)

Izhodišče: Kamnik oz. Iverjè, manjše parkirišče pri kamnolomu kalcita na desnem bregu Bistrice. (Iz Kamnika 7 km.) WGS84: 46,2255, 14,6137 oz. WGS84: 46,2794, 14,6143

Časi: Kamnik–Dom v Kamniški Bistrici 3.30–4.30 h oz. Iverje–Dom v Kamniški Bistrici 2.30–3 h

Dom v Kamniški Bistrici–Kamnik 3.30–4.30 h oz. Dom v Kamniški Bistrici–Iverje 2.30–3 h

Skupaj 7–9 h oz. 5–6 h

Sezona: Kopni letni časi.

Vzpon: Z avtobusne postaje v Kamniku gremo po Tomšičevi ulici in Žebljarski poti, čez Kamniško Bistrico in levo skozi Keršmančev park ter čez glavno cesto, mimo podjetij Zarja in Kemostik do kapelice. Tu zavijemo levo in po bregu Kamniške Bistrice mimo ribogojnice in čez zapornico. Zopet zavijemo levo v gozd, mimo kozolca po robu gozda do makadamske ceste ter po njej desno (približno 50 m), nato levo in zopet levo čez betonski mostiček mimo

Napis Koželjeva
pot na Iverju
Foto: Irena Mušič
Habjan

hiš na glavno cesto. Po njej levo in levo čez Kamniško Bistrico. Zavijemo desno navzgor (kratko) in po cesti vse do križišča pri mostu čez Kamniško Bistrico. Tu zavijemo levo po cesti do kapelice "Marije, ki miga". Za kapelico gremo nekaj metrov po makadamu in desno mimo hiš (Županje njive 5b) in kozolca, pri prvi hiši desno dol na cesto in po njej levo, dokler se ne konča (Županje njive 45 d). Tu zavijemo desno prav do Kamniške Bistrice. Po njenem bregu in levo na makadamsko cesto ter po njej desno do ograje kamnoloma in desno čez most na glavno cesto. Zavijemo levo in po njej (približno 800 m) do mosta. Tam stoji velik napis Koželjeva pot. Smo na Iverju.

Zavijemo levo čez most proti severu ob reki gremo sprva po kolovozu, nato pa po poti, ki se precej dvigne nad strugo. Prečkamo nekaj grapic, gremo mimo manjših spodmolov in spomenika padlemu partizanu Janku Jagodicu.

Pot se spusti do reke. Pred skalno zaporo – Ribje peči – zavijemo levo navzgor po strmih stopnicah čez rob na cesto (desno spodnja postaja nihalka na Veliko planino, levo dolina Korošica). Po lesenem mostičku prečkamo potok Korošica in nadaljujemo po poti tik ob reki vse do Predaslja (vmes slap Kopsičnice, balvan Jerebova griča).

Pri Malem Predaslju se dvignemo na skalni rob in zavijemo desno na lesen mostiček nad naravnim mostom – skalo. Prečkamo makadamsko cesto tik pred betonskim mostom in tik pred glavno cesto zavijemo levo na kolovoz (levo Mali izvirek reke Kamniške Bistrice) do parkirišča, nato pa kratko po glavni cesti do parkirišča pred Domom v Kamniški Bistrici.

Sestop: S parkirišča gremo nazaj čez betonski most do križišča (oznaka Pri Jurju). Zavijemo desno in po cesti ter čez Bistrico pridemo na travnik z nekdanjo lovsko kočo, sedaj gostiščem. Na robu travnika zavijemo levo na sprva neizrazito pot, ki na spodnjem koncu jase postane dobro vidna in se približa reki. Steza postaja strmejša (levo neoznačena pot na začetek Predaslja), mi pa nadaljujemo do cestnega ovinka (levo Predaselj) in naravnost po cesti pridemo do velike jase – Brsnike (desno cesta na Gornje Brsnike). Nadaljujemo do križišča (desno soteska Kotel v dolini Korošice, levo spodnja postaja nihalka). Gremo čez most levo, po približno 100 m pa zavijemo desno strmo navzgor na kolovoz in po brezpotju na cesto. Po njej levo in nato na ovinku levo na kolovoz, ki nas po razgibanem terenu pripelje do Širokega žleba (nekdanj pašnik z zidanim hlevom in stanom). Sestopimo do Kamnatega žleba (studenec). Po kolovozu se počasi spuščamo do "spodnje" Koželjeve poti in se po njej vrnemo do izhodišča.

Ob poti nas ves čas spremlja Bistrica.

Foto: Vladimir Habjan

2

Balvan Lepi kamen in soteska Prédaselj

Balvan Lepi kamen je ostanek nekdanjega ledenika na robu ledeniške morene. Je velik, na tri dele razklan balvan, visok in širok približno deset metrov. Manjša razpoka nakazuje, da je bil tudi manjši kos del večje celote, pri širši pa moramo pazljivo primerjati obe strani, da ugotovimo, da sta bili nekoč skupaj. Na največjem delu je postavljena lovska koča, na malo manjšem pa preža. Oba povezuje mostiček. Tja vodi stopnišče z vrati, ki so občasno zaklenjena. Z balvana imamo lep razgled na vrhove od Kamniškega vrha do zahodnega pobočja Brane. V krožni turi si bomo poleg balvana ogledali še Spominski park in sotesko Predaselj.

Zahtevnost: Lahka markirana in nemarkirana pot.

Nadmorska višina: 888 m

Višina izhodišča: 600 m

Višinska razlika: 358 m

Izhodišče: Parkirišče pri izviru in Domu v Kamniški Bistrici.

WGS84: 46,327236, 14,589533.

Časi: Izhodišče–Lepi kamen–izhodišče 2.30–3 h

Sezona: Kopni letni časi.

Vzpon: S parkirišča gremo po asfaltni cesti mimo spomenika NOB (desno) in čez hudournik Sedelšček do razpotja poti (desno Kamniško sedlo), kjer sledimo oznakam za Kokrsko sedlo. Nadaljujemo po kolovozu nad leseno hišo in vikendom. Sprva zložno, nato strmeje se vzpnemo do ceste, ki pelje na Jermanco in do spodnje postaje žičnice za Kokrsko sedlo (desno spodnja postaja žičnice na Kamniško sedlo). Nadaljujemo po cesti (naravnost Kokrsko sedlo), nato zavijemo levo na slabo, gruščnato cesto, ki nas v zmernem vzponu in nekaj ovinkih pripelje do balvana Lepi kamen.

Sestop: Mimo Lepega kamna po kolovozu pridemo na veliko jaso z lovsko prežo in krmiščem, kjer čez približno 50 m zavijemo levo zopet na kolovoz.

Lovska koča
na Lepem kamnu
Foto: Bojan Pollak

Z roba zavijemo po poti levo navzdol, prečkamo strugo Proseka in se levo vzhajemo na gozdno cesto (desno Pod Trato, levo spodnja postaja tovarne žičnice na Kokrsko sedlo). Zavijemo levo in po cesti mimo žičnice pridemo do balvana Žagana peč.

Od spodnjega dela Žagane peči sestopimo do kolovoza, po njem desno, ko pa zavije v breg, zavijemo levo do roba hudournika Proseka. Nadaljujemo v desno do kamnitega kolovoza (mimo velikega balvana Pintarska peč) in po njem na gozdno cesto (desno Kurja dolina) do parkirišča ob cesti. Tu nas oznaka za Spominski park usmeri desno navzdol, čez mostiček v park.

Iz parka po kolovozu zložno sestopimo do hudournika iz Kurje doline, ga prečkamo in se po slabi gozdni cesti spustimo mimo Plečnikovega lovskega dvorca na jaso (desno gostišče Pri Jurju).

Na spodnjem delu jase stopimo na pot, ki nas pripelje do Bistrice. Za izvirov Studenci, ko se začne pot dvigati, zavijemo levo na neoznačeno ozko stezico, ki nas pripelje na začetek soteske Predaselj. Tam zavijemo desno, po robu navzgor na širšo pot do ceste (levo most, desno ostanki barak gozdarjev in brigadirjev za gradnjo hidroelektrarne v letih 1946–1949).

Nadaljujemo po cesti, nato na ovinku v desno zavijemo levo navzdol na pot do spodnjega, izstopnega dela soteske, skoraj do struge Malega Predaslja. Po isti poti se vrnemo na prvo ramo. Pod nami je razširitev soteske. Gremo skoraj vodoravno nad razširitvijo in se pred lesenim mostičkom po stopnicah spustimo do vode. Vrnemo se do mostička nad zagozdeno skalo, gremo čez in levo ob robu soteske do ceste in mosta. Prečkamo cesto, zavijemo levo, nekaj metrov tik nad sotesko, nato zavijemo desno do glavne ceste in levo na kolovoz (levo Mali izvirek Kamniške Bistrice), nato po poti do parkirišča in po glavni cesti (kratko) do izhodišča.

Strme stene soteske Predaselj Foto: Vladimir Habjan

3

Slap Orlišče v Kamniški Beli

Na koncu doline Kamniške Bele, malce stran od markirane poti za Presedljaj, lahko občudujemo slap Orlišče.¹ Slap je dvodelen, spodnji del je položnejši in višji, visok približno 30 metrov, zgornji pa strmejši in krajši (približno 15 m). Celotno slapišče je visoko približno 60 metrov. Od vzhodja vidimo samo spodnji del. Ker voda teče po plitvem žlebu z nagibom kakih 70°, nagnjenem v smer struge, se zdi, da pada poševno. Slap pozimi navadno zamrzne in je bil že večkrat preplezan. Most čez Kamniško Belo vodi nad naravno znamenitostjo, 20 metrov globokim tesnim koritom.

Zahtevnost: Lahka markirana pot.

Nadmorska višina: 782 m

Višina izhodišča: 572 m

Višinska razlika: 210 m

Izhodišče: Predbela, parkirišče ob cesti severno od mostu čez Kamniško Belo. WGS84: 46,3189, 14,6005

Časi: Izhodišče–slap Orlišče–izhodišče 1.30–2 h

Sezona: Kopni letni časi.

Vzpon: S parkirišča nas markacije povedejo skozi gozd proti vzhodu na vlako (nekdanj kolovoz), ki pride z glavne ceste in levo po njej navzgor (ko gre kolovoz desno čez suho strugo Bele, je levo velika skala – balvan Brtucova griča). Dolina se nato malo razširi, mi pa nadaljujemo do začetka manjšega vzpona. Pred napisom na smreki MULDA zavijemo levo na shojeno potko, označeno z rdečimi krogci. Nadaljujemo ob robu hudournika, ga prečkamo ter gremo po njegovem orografsko desnem robu počasi navzgor. Prečkamo hudournik, ki pride z leve, in že smo pri mestu, kjer je bil pokopan ameriški pilot. Nekaj metrov naprej pridemo do razpotja: lahko gremo desno čez hudournik nazaj na izhodišče ali k slapu, levo do ostankov partizanske bolnice. Mi pa se kar naravnost naprej po uhojeni potki pod strmim, poraščenim skalnim pobočjem na levi in suho strugo Kamniške Bele na desni zmerno povzpemo do stičišča dveh hudournikov: desni pripelje izpod Rzenika oz. Presedljaja, levi, v katerem je po navadi voda, pa iz soteske, v kateri je slap. Tega že slišimo.

Za ogled slapa od blizu potrebujemo malo plezalskih spretnosti. Kadar ni veliko vode, lahko po levi (orografsko desni) strani struge tik nad njo pridemo prav pod slap. Pri tem moramo biti posebno pazljivi, saj je v mokrem terenu zelo spolzek.

Sestop: Vrnemo se po drugi poti, in sicer prečkamo hudournik, ki prihaja izpod Rzenika, in stopimo na shojeno nekdanjo lovsko pot. Vodi nas rahlo desno navzdol do kolovoza (vlake), po katerem se vrnemo na parkirišče.

¹ Napačno poimenovanje slapa Orglice oz. Orlišče uporabljamo zadnjih sto let. Turisti ga poznajo kot slap Orglice.

4

Kalški Grében, 2224 m

Kalški Grében, ki mu domačini pravijo samo Gréb'n (ime Kalški je bilo dodano kasneje), je ena mogočnejših vzpetin v Kamniško-Savinjskih Alpah. Na zahod se spušča z več kot tri kilometre dolgo, tudi do 500 metrov visoko razbito steno. Na vzhod, proti visokogorski planoti Kalca,² prepada s kratkimi, do 150 metrov visokimi stenamicami, proti jugu pa z razmeroma položnimi, pod 2000 metrov pretežno z rušjem poraščenimi pobočji, na katerih je bilo nekoč več pašnikov. Na severu se nadaljuje z vedno ožjim grebenom, ki v severni škrbini preide v Kalško goro.

S severne strani, kjer danes pelje označena pot, je leta 1893 nanj pristopil Florijan Hintner, kot prvi turist pa že leta 1876 Johannes Frischauf s Primožem Suhadolnikom.

Zahtevnost: Zelo zahtevna markirana pot. V škrbini priporočamo samovarovanje in čelado. Pot na Kokrsko sedlo je pri sestopu v mokrem nevarna za zdrs. Vzpon in sestop na Kalško goro sta zahtevna.

Nadmorska višina: 2224 m

Višina izhodišča: 600 m

Višinska razlika: 1624 m

Izhodišče: Parkirišče pri izviru in Domu v Kamniški Bistrici.
WGS84: 46,327236, 14,589533.

Časi: Kamniška Bistrica–Kokrsko sedlo 3–3.30 h

Kokrsko sedlo–Kalški Greben

2.30 h

Sestop 4.30 h

Skupaj 10–10.30 h

Sezona: Kopni letni časi.

Vzpon: S parkirišča gremo po asfaltni cesti mimo spomenika NOB (desno) in čez hudournik Sedelšček do razpotja poti (desno Kamniško sedlo). Nadaljujemo po kolovozu nad leseno hišo in vikendom. Vzpenjamo se sprva zložno, nato strmeje, dokler ne pridemo na cesto (desno spodnja postaja žičnice na Kamniško sedlo). Nadaljujemo po njej (oznaka Kokrsko sedlo), mimo

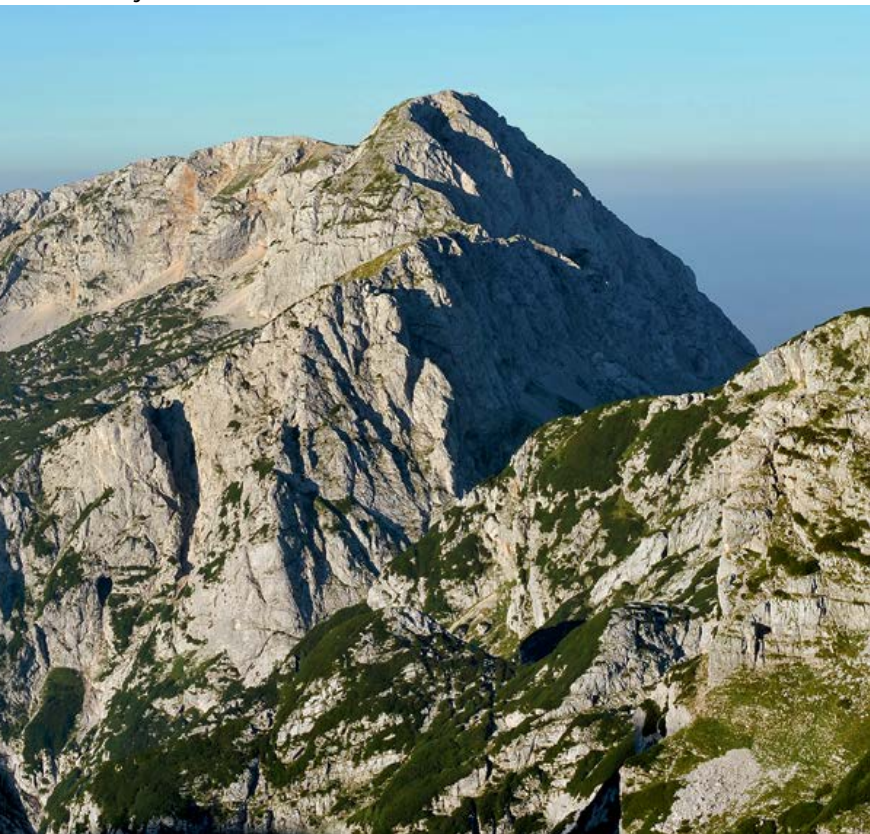
2 V vodniški literaturi in zemljevidih se uporablja ime Kalce.

balvana Žagana peč do spodnje postaje tovarne žičnice na Kokrsko sedlo v zatrepu doline V Koncu. Zavijemo levo na označeno pot, ki se v okljukih zložno, ponekod pa tudi strmeje vzpenja. Nad predelom Pri debeli bukvi se preko kratke skalne stopnje dvignemo do klopce. Nadaljujemo levo do stika z Mihovo grapo, nato pa se višje skozi gozd in po melišču približamo stenam Jurjevca (Pod steno, zasilno zavetje, novejše Klobuk). Po melišču se v številnih okljukih vzpnemo čez rob do Cojzove kočice.

Za kočico (oznake) nas markacije povedejo južno proti Kalški gori, 2058 m, po strmih hrbtu do njene severozahodne stene in naprej (približno 300 m) po melišču pod njo. Vstopimo levo v steno (oznaka), kjer nas čaka krajši zahtevni del plezanja (jeklenice, klini). Pot poteka po najlažjih prehodih in je kratka, vendar izpostavljena. Stopimo na travnat greben (levo Kalška gora, naravnost navzdol planota Kalca), mi pa zavijemo desno in nadaljujemo sprva po travah na levi strani grebena, nato pa zavijemo na severozahodno skalnato stran (jeklenice, klini). Nadaljujemo po grebenu (jeklenica), se spustimo čez navpično steno v globoko škrbino, ki deli Kalški Greben in Kalško goro (jeklenica, klini). Iz nje nadaljujemo naprej po lažji večinoma vzhodni s travo in ruševjem poraščeni strani severnega in severovzhodnega grebena. Vzpon naprej do vrha poteka po mešanem travnatem, skalnatem in gruščnatem pobočju z nekaj težjimi mesti.

Sestop: Sestopimo po poti vzpona.

Kalška gora in Kalški Grében Foto: Franci Horvat

5

Grintovec, 2558 m

Grintovec je najvišji vrh Kamniško-Savinjskih Alp. Poleg glavnega vrha sta v njegovi neposredni bližini še majhna vzpetina v južnem grebenu, Mali Kokrski Grintovec, in malo večja grebenska glava, čez katero vodi zavarovana pot, Mali Jezerski Grintovec. Gora naj bi dobila ime po grintovcu – apnencu podobni, vendar zelo krušljivi kamnini.

Na vzhod proti Velikim podom Grintovec prepada s krušljivo steno, ki se podaljša v greben Dolgih sten do škrbine Mala vratca. Na jugu je manj strm in se spušča v krnice Zgornje, Srednje in Spodnje jame, z jugozahoda pa se spušča značilno, ne prestrmo pobočje – Streha. S Kočno ga povezuje nazobčani greben Dolške škrbine, z Dolgim hrbtom pa Mlinarsko sedlo. Proti severu prepada v Zgornje Ravni 500 metrov visoka severna stena. Prvi znani turistični pristopnik na vrh je bil Giovanni Antonio Scopoli leta 1759. Na vrh vodi več poti; z juga s Kokrskega sedla čez Streho, s severa Frischaufova pot z Zgornjih Ravni čez Mlinarsko sedlo in Špreмова pot z Zgornjih Ravni čez Dolško škrbino.

Zahtevnost: Zelo zahtevna markirana pot. Pot na Kokrsko sedlo in pobočje pod Malimi vratci Jurjevca sta posebej pri sestopu v mokrem nevarna za zdrs. Za prečenje Malega Jezerskega Grintovca potrebujemo samovarovanje in čelado.

Nadmorska višina: 2558 m

Višina izhodišča: 600 m

Višinska razlika: 1958 m

Izhodišče: Parkirišče pri izviru in Domu v Kamniški Bistrici.

WGS84: 46,327236, 14,589533.

Časi: Kamniška Bistrica–Kokrsko sedlo 3–3.30 h

Kokrsko sedlo–Mala vratca–Mlinarsko sedlo–Grintovec 3–3.30 h

Grintovec–Kokrsko sedlo–Kamniška Bistrica 3.30

Skupaj 9.30–10.30 h

Sezona: Kopni letni časi.

Vzpon: S parkirišča gremo po asfaltni cesti mimo spomenika NOB (desno) in čez hudournik Sedelšček do razpotja poti (desno Kamniško sedlo).

Nadaljujemo po kolovozu nad leseno hišo in vikendom. Vzpenjamo se sprva zložno, nato strmeje, dokler ne pridemo na cesto (desno spodnja postaja žičnice na Kamniško sedlo). Nadaljujemo po njej (oznaka Kokrsko sedlo), mimo balvana Žagana peč do spodnje postaje tovarne žičnice na Kokrsko sedlo v zatrepu doline V Koncu. Zavijemo levo na označeno pot, ki se v okljukih zložno, ponekod pa tudi strmeje vzpenja. Nad predelom Pri debeli bukvi se preko kratke skalne stopnje dvignemo do klopce. Nadaljujemo levo do stika z Mihovo grapo, nato pa se višje skozi gozd in po melišču približamo stenam Jurjevca (Pod steno, zasilno zavetje, novejšje Klobuk). Po melišču se v številnih okljukih vzpnemo čez rob do Cojzove koč.

Od Cojzove koč nas pot vodi na sever v okljukih po travnatem pobočju Jurjevca do razpotja (levo Grintovec čez Streho, desno Skuta), kjer zavijemo

desno in višje pridemo do ozkega skalnega prehoda Mala vratca. Na drugi strani nas čaka zahteven sestop po strmem skalnem vzhodnem pobočju Jurjevca (jeklenice, klini). Nižje med ruševjem prečkamo grapo, se dvignemo na rob in prečkamo vzhodno pobočje pod Dolgimi stenami k višje ležečemu bivaku Pavleta Kemperla na travnati uravnavi (Légarji).

Od bivaka se spustimo do razpotja (desno Okrešelj, levo Skuta). Nadaljujemo levo po dobro vidni poti sprva po travnatem robu, višje po gruščnatem svetu do razcepa (desno Skuta, levo Mlinarsko sedlo). Zopet zavijemo levo. Hodimo po odprtem kraškem svetu Velikih podov (razpoke, brezna, zato pazimo na markacije) do gruščnatega pobočja pod Mlinarskim sedlom, 2334 m.

Tu zavijemo levo (desno Dolgi hrbet, na drugo stran navzdol Češka koča). Najprej plezamo (kratko) strmo navzgor, nato pot po levi strani grebena

Jugovzhodni greben Grintovca – Dolge stene Foto: Vladimir Habjan

postane lažja. Sledita spust čez strmo stopnjo in zopet dvig na greben ter pod vršni del Malega Jezerskega Grintovca, 2447 m. Nadaljevanje je zahtevno, vendar nam na zahtevnih mestih pomagajo jeklenice in klini. Grebenska rez (jeklenica) je izpostavljena, nato pa z Malega Jezerskega Grintovca sestopimo v ozko škrbino med njim in Grintovcem.

Nekaj metrov od škrbine je razpotje (desno Dolška škrbina), kjer zavijemo levo prečno navzgor po melišču v rdečo grapo. Nadaljujemo po skrotju in ploščah (pazljivo) do zadnjega skalnega dela, ki je zavarovan z jeklenico. Na prostornem vrhu Grintovca nas pričakata skrinjica z vpisno knjigo in razgledna plošča.

Sestop: Vračamo se po Strehi, sprva rahlo proti levi v okljukih do škrbinice (levo Mali Kokrski Grintovec, 2450 m, do njega je nekaj previdnih korakov po brezpotju). S škrbinice zavijemo dol proti zahodu (precej strmo in krušljivo) desno od širšega gruščnatega žleba na majhno travnato uravnavo. Po daljšem prečenju v levo sestopimo na rob nižje travnate uravnave (desno Kočna, oznaka), kjer zavijemo levo. Gredina nas pripelje do Spodnjih jam. Po poti gremo pod gladko, trebušasto navpično steno (spodaj na desni ozko, globoko brezno). Dvignemo se na manjši rob in prečno do razpotja (levo Mala vratca). Po znani poti nadaljujemo mimo Cojzove kočice do izhodišča.

Na Grintovec pelje markirana pot po zanj značilnem pobočju – Strehi. Levo Kočna, desno zagruščene krnice Zgornje, Srednje in Spodnje Jame. Foto: Gorazd Gorišek

6

Skuta, 2532 m

Skuta je osrednji vrh Grintovcev in prava lepotica, po višini pa je šele na tretjem mestu. Njen vrh je precej prostoren, toda razbit od strel, ki rade treskajo vanjo.

Nanjo se lahko vzpnemo z Jezerskega čez Mlinarsko sedlo, iz Logarske doline po zelo zahtevnem Turskem žlebu in s Kamniškega sedla čez Tursko goro. Naravnost iz Kamniške Bistrice vodita lovski poti skozi Žmavcarje mimo bivaka pod Skuto in čez Gamsov skret, ki pa nista čisto enostavni. Še najlažje se nanjo torej povzpemo s Kokrskega sedla. Zaradi dolžine priporočamo ali prenočevanje v koči ali pa pristop čez Štruco (2.20–3 h).

Zahtevnost: Zelo zahtevna markirana pot. Priporočamo čelado in samovarovanje. Pot na Kokrsko sedlo in pobočje pod Malimi vratci Jurjevca sta posebej pri sestopu v mokrem nevarna za zdrs. Sestop prek zahodne stene Štruce je ravno tako zahteven. Tura je dolga in naporna, vmes ni nobenega izvira. V megli se lahko zgubimo v kraškem svetu Velikih in Malih podov.

Nadmorska višina: 2532 m

Višina izhodišča: 600 m

Višinska razlika: 1932 m

Izhodišče: Parkirišče pri izviru in Domu v Kamniški Bistrici.

WGS84: 46,327236, 14,589533.

Časi: Kamniška Bistrica–Kokrsko sedlo 3–3.30 h

Kokrsko sedlo–Sleme–Skuta 4–5 h

Skuta–Kokrsko sedlo–Kamniška Bistrica 5 h

Skupaj 12–13.30

Sezona: Kopni letni časi.

Vzpon: S parkirišča gremo po asfaltni cesti mimo spomenika NOB (desno) in čez hudournik Sedelšček do razpotja poti (desno Kamniško sedlo). Nadaljujemo po kolovozu nad leseno hišo in vikendom. Vzpenjamo se sprva zložno, nato strmeje, dokler ne pridemo na cesto (desno spodnja postaja žičnice na Kamniško sedlo). Nadaljujemo po njej (oznaka Kokrsko sedlo), mimo balvana Žagana peč do spodnje postaje tovarne žičnice na Kokrsko sedlo v zatrepu doline V Koncu. Zavijemo levo na označeno pot, ki se v okljukih zložno, ponekod pa tudi strmeje vzpenja. Nad predelom Pri debeli bukvi se preko kratke skalne stopnje dvignemo do klopce. Nadaljujemo levo do stika z Mihovo grapo, nato pa se višje skozi gozd in po melišču približamo stenam Jurjevca (Pod steno, zasilno zavetje, novejše Klobuk). Po melišču se v številnih okljukih vzpnemo čez rob do Cojzove kočice.

Od Cojzove kočice nas pot vodi na sever v okljukih po travnatem pobočju Jurjevca do razpotja (levo Grintovec čez Streho, desno Skuta), kjer zavijemo desno in višje pridemo do ozkega skalnega prehoda Mala vratca. Na drugi strani nas čaka zahteven sestop po strmem skalnem vzhodnem pobočju Jurjevca (jeklenice, klini). Nižje med ruševjem prečkamo grapo, se dvignemo

na rob in prečkamo
vzhodno pobočje pod
Dolgimi stenami k
višje ležečemu bivaku
Pavleta Kemperla
na travnati uravnavi
(Légarji).

Od bivaka se spustimo
do razpotja (levo
Mlinarsko sedlo).
Nadaljujemo desno
po travnatem ali
gruščnatem svetu.
Med jarki, manjšimi
brezni, škrapljami
in kotlički sledimo
markacijam na Velikih
podih, ki nas popeljejo
pod južno steno
Štruca, 2457 m. Tu se
spustimo v kotanjo,
gremo pod steno in
pridemo do sedelca
pod južnim ostenjem
Skute. Pot nas med
skalami in gruščem
vodi do previsov
pod Skuto, nato pa

po ploščah na grebenček (jeklenice, klini), čez grapo do roba (jeklenica) in
po razgibanem terenu do odloma na Slemenu. Z Velikih smo prišli na Male
pode.

Označeni poti sledimo v krnico, od tam po valovitem in razbitem svetu do
grebena. Prek plošč (klina) se dvignemo desno do prvega razpotja (desno
Okrešelj, Kamniško sedlo) in drugega razpotja (desno Rinke), kjer zavijemo
levo. Preko skalnih stopenj pridemo na zgornje melišče pod Kranjsko
Rinko, 2453 m (klini). Nadaljujemo po škrapljastih plateg v manjši žleb pod
navpičnimi stenami Skute. Vstopimo v žleb in plezamo po robu ter ploščah
(klini). Višje se povzpne na greben (jeklenica), nato pa po pokončnem
krušljivem žlebu (klini) spet na greben in razgibano (jeklenice, klini) v žleb.
Po njem gremo strmo navzgor in levo na vrh.

Sestop: Sestopimo po razmeroma položnem grebenu proti jugozahodu
na sedlo med Skuto in Štruco. Tu se kratko dvignemo na ramo. Pot postane
strmejša (klini) do grebena (levo brezpotna vrha Štruca – vzhodni in
zahodni). Sledi zložen spust do razpotja (levo Cojzova koč, desno Dolgi
hrbet). Previdno sestopamo po zahodni strani Štruca (izpostavljeno) do
meljšča in po označeni poti proti zahodu pod Dolgim hrbtom, 2473 m, do
križišča (desno Mlinarsko sedlo). Tu gremo kar naravnost po valovitem terenu
kraške planote do bivaka in po znani poti mimo Cojzove koč do izhodišča.

Pot na Skuto pelje po kraški planoti Veliki podi, poleg nje na levi je
trebušasta Štruca. Foto: Tomaž Marolt

7 Turska gora, 2251 m

Turska gora z značilno, od daleč vidno zarezo v grebenu na vzhodni strani stoji na vzhodnem robu Malih podov. Na severu prepada na Okrešelj s strmo steno, od Rink na severozahodu jo ločuje zahtevni Turski žleb, jugozahodno pobočje prepada v Žmavcarje, na vzhodu pa je med njo in Brano škrbina Kotlički. V vzhodnem grebenu nas med vzponom preseneti naravna znamenitost, skalni preduh Sod brez dna. Poti na vrh ni veliko, gre bolj za prečenje gore od vzhoda (Kotlički–Kamniško sedlo) do severozahoda (Mali podi) ali obratno. Iz Kamniške Bistrice se lahko povzpne tudi po neoznačeni poti čez Žmavcarje mimo bivaka pod Skuto.

Prvi turistovski obisk gore sta leta 1893 zabeležila Miha Kos in Miha Uršič s Kamniškega sedla po zahtevnem vzhodnem grebenu.

Zahtevnost: Zelo zahtevna markirana pot. Priporočamo uporabo čelade in samovarovanje.

Nadmorska višina: 2251 m

Višina izhodišča: 600 m

Višinska razlika: 1651 m

Izhodišče: Parkirišče pri izviru in Domu v Kamniški Bistrici. WGS84: 46,327236, 14,589533.

Časi: Kamniška Bistrica–Kamniško sedlo 3–3.30 h

Kamniško sedlo–Turska gora 2 h

Sestop 3.30–4 h

Skupaj 8.30–9.30 h

Sezona: Kopni letni časi.

Vzpon: S parkirišča gremo po asfaltni cesti mimo spomenika NOB (desno) in čez hudournik Sedelšček do razpotja poti (levo Kokrsko sedlo), kjer zavijemo desno. V okljukih se strmo dvignemo do velikega previsa – staro ime Pod zijalko (Galerije). Pod njim gremo na rob nad Rjavo ali Spodnjo gričo in višje na cesto (ob spodnji postaji tovarne žičnice). Prečkamo cesto, stopimo v breg in se pod brečastimi stenami z velikimi votlinami (Zgornja griča, Rokovnjaške jame) povzpne na gozdno cesto. Nad cesto večkrat prečkamo plazišča (značilni žleb Košenega plazu, Lazarjev plaz, kjer se levo priključi steza z Jermance, Kaptanski in Oberlajtnantov plaz) in pridemo do hudournika izpod Brane (klopca, V Klinu). Sledimo kažipotu za sedlo (desno neoznačena pot v Repov kot). Iz hudourniške struge se strmo dvignemo na zložno gozdno pobočje. Po njem gremo v okljukih (desno neoznačena lovska pot) proti Brani do hudournika in malo nad njim do (občasnega) izvira

vode – Pri studencu. Nadaljujemo desno od melišča in strmo do uravnave z zavetiščem (Na stanu, turistično ime Pri pastirjih) ter skozi redke macesnov gozd na večjo uravnavo – starodavno planino V Sedli.

Čez ravnino se nato zagrizemo v ruševnato in gruščnato strmo pobočje (vmes velik kvadratast balvan – Kamrica) do spodnjega roba melišča. Nadaljujemo strmo navzgor, zavijemo levo čez skalno vzpetino Gornjo gričo in po zmernem travnatem pobočju do Kamniške kočice.

Od kočice zavijemo na zahod (oznaka) zložno čez travnato planjavo na rob (desno Okrešelj). Nadaljujemo levo gor po grebenu. Na slabo vidni poti sledimo markacijam, nato pa zavijemo desno (položneje). Prečkamo zgornji rob velikih melišč do drugega razpotja (levo Brana), kjer nadaljujemo do roba Rdeče griče. Sestopimo v grapo Boštjanco (dolgo sneg, jeklenica) do vzhodne škrbine Kotličev, 1949 m. Tu malo sestopimo, gremo okoli roba pod skalnimi roglji Kotličev, prečimo in poplezamo strmo navzgor do škrbine med Kotličji in Tursko goro (jeklenice, klini). Zavarovani predel Kotličev je krušljiv in izpostavljen. Nadaljujemo z vzponom po krušljivem grebenčku in krušljivi steni, nato pa prečimo levo navzgor v žleb. Sledi zanimivo plezanje skozi preduh Sod brez dna (jeklenice, klini). Pot nas vodi po gruščnatem žlebu, s spustom v vršno škrbino (klini) in po lažjem svetu na vrh Turske gore.

Sestop: Sestopimo po poti vzpona.

Med Tursko goro na levi in Brano na desni leži škrbina Kotličji. Foto: Bor Šumrada

8

Brana, 2253 m

Brana je eden mogočnejših vršacev v Grintovcih, pravi branik in značilen hišni vrh Kamniškega sedla. Na vseh straneh ima do 900 metrov visoke, bolj ali manj razbite stene, ki onemogočajo lahek pristop. Edino severno pobočje s Kamniškega sedla je njena šibka točka. Skupaj s Planjavo ustvarja značilno podobo osrednjega dela Kamniško-Savinjskih Alp.

Tudi na vrh Brane so prvi prišli domačini, pastirji, lovci, saj so v krnici V Bleku pasli ovce, ki lahko poleti še vedno zaidejo prav na vrh. Prvi znani turistovski vzpon sta opravila Anton Bauer in Josef Seidl leta 1875.

Zahtevnost: Zahtevna markirana pot. Priporočamo uporabo čelade. Skalni odsek nad Boštjanco (žleb) tik pod vršnim pobočjem je zahteven. Pozimi je severno pobočje izredno nevarno za zdrs.

Nadmorska višina: 2253 m

Višina izhodišča: 600 m

Višinska razlika: 1653 m

Izhodišče: Parkirišče pri izviru in Domu v Kamniški Bistrici.

WGS84: 46,327236, 14,589533.

Časi: Kamniška Bistrica–Kamniško sedlo 3.30–4 h

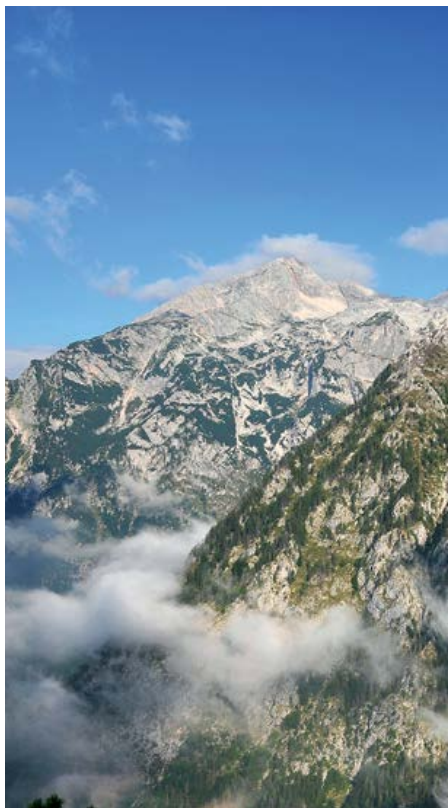
Kamniško sedlo–Brana 1 h

Sestop 2.30–3 h

Skupaj 7–8 h

Sezona: Kopni letni časi.

Vzpon: S parkirišča gremo po asfaltni cesti mimo spomenika NOB (desno) in čez hudournik Sedelšček do razpotja poti (levo Kokrsko sedlo), kjer zavijemo desno. V okljukih se strmo dvignemo do velikega previsa – staro ime Pod zijalko (Galerije). Pod njim gremo na rob nad Rjavo ali Spodnjo gričo in višje na cesto (ob spodnji postaji tovarne žičnice). Prečkamo cesto, stopimo v breg in se pod brečastimi stenami z velikimi votlinami (Zgornja griča, Rokovnjaške jame) povzpnemo na gozdno cesto. Nad cesto večkrat prečkamo plazišča (značilni žleb Košenega plazu, Lazarjev plaz, kjer se levo priključi steza z Jermance, Kaptanski in Oberlajtnantov plaz)

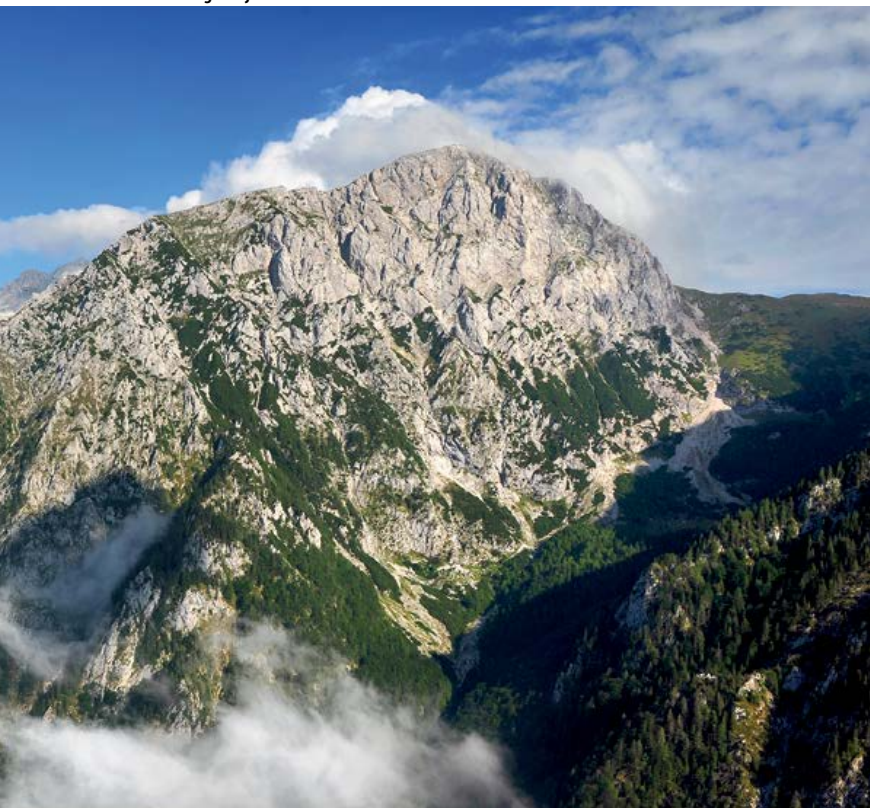

in pridemo do hudournika izpod Brane (klopca, V Klinu). Sledimo kažipot za sedlo (desno neoznačena pot v Repov kot). Iz hudourniške struge se strmo dvignemo na zložno gozdno pobočje. Po njem gremo v okljukih (desno neoznačena lovska pot) proti Brani do hudournika in malo nad njim do (občasnega) izvira vode – Pri studencu. Nadaljujemo desno od melišča in strmo do uravnave z zavetiščem (Na stanu, turistično ime Pri pastirjih) ter skozi redk macesnov gozd na večjo uravnavo – starodavno planino V Sedli. Čez ravnino se nato zagrizemo v ruševnato in gruščnato strmo pobočje (vmes velik kvadratast balvan – Kamrica) do spodnjega roba melišča. Nadaljujemo strmo navzgor, zavijemo levo čez skalno vzpetino Gornjo gričo in po zmernem travnatem pobočju do Kamniške kočice.

Od kočice zavijemo na zahod (oznaka) zložno čez travnato planjavo na rob (desno Okrešelj). Nadaljujemo levo gor po grebenu. Na slabo vidni poti sledimo markacijam, nato pa zavijemo desno (položneje). Prečkamo zgornji rob velikih melišč do drugega razpotja (desno Turska gora, Skuta). Sledimo napisu "Brana" strmo naravnost navzgor, višje po ploščah (jeklenica, klini), nato zavijemo desno na greben. Sledimo grebenu, v strmem delu zavijemo levo za rob (jeklenica, klini) nato pa skozi manjši žleb in škrbinico zavijemo desno čez rob na vršni greben. Po njem na vrh s križem, skrinjico z vpisno knjigo in žigom.

Sestop: Sestopimo po poti vzpona.

Brana – eden mogočnejših vršacev v Grintovcih Foto: Franci Horvat

9

Planjava, 2392 m

Planjava je mogočen vzhodni stražar Kamniškega sedla. Ima dva vrhova; zahodni je za dva metra višji od vzhodnega, na katerega je speljana pot, a ni ravno lahko dostopen in zahteva kar nekaj plezanja. Nanj se ne odpravljajmo sami, če tega nismo vešči.

Planjava na vse strani prepada s strmimi stenami, edino proti vzhodu je pobočje razmeroma položno, čeprav precej razgibano. Nanjo pridemo tako z zahodne kot tudi z južne in vzhodne strani. Med grebenom z Macesnovca, ki pride čez Sukalnik na zahodni vrh, in jugovzhodnim grebenom, ki poteka do Srebrnega sedla (Vrh Repovega kota), nad južno in jugovzhodno steno, se razprostira obširno travnato pobočje – Planjavske zelenice, "planjava", po kateri je vrh dobil ime. Nanj so se zdavnaj vzpeli domačini, pastirji in lovci, kar dokazuje tudi konica puščice iz 8. do 10. stoletja, najdena kakšnih sto metrov pod zahodnim vrhom. Prvi turistični pristop je doživel leta 1793, ko je na vrh prek jugozahodne stene stopil Franc Hohenwart z domačinom Sprukom.

Zahtevnost: Zahtevna markirana pot. Priporočamo uporabo čelade. V zgodnjih pomladanskih mesecih potrebujemo cepin in dereze zaradi možnosti zdrs v Wisiakovi grapi.

Nadmorska višina: 2392 m

Višina izhodišča: 600 m

Višinska razlika: 1792 m

Izhodišče: Parkirišče pri izviru in Domu v Kamniški Bistrici. WGS84: 46,327236, 14,589533.

Časi: Kamniška Bistrica–Kamniško sedlo 3–3.30 h

Kamniško sedlo–Planjava 2–2.30 h

Sestop 3–3.30 h

Skupaj ur 8–9.30 h

Sezona: Kopni letni časi.

Vzpon: S parkirišča gremo po asfaltni cesti mimo spomenika NOB (desno) in čez hudournik Sedelšček do razpotja poti (levo Kokrsko sedlo), kjer zavijemo desno. V okljukih se strmo dvignemo do velikega previsa – staro ime Pod zijalko (Galerije). Pod njim gremo na rob nad Rjavo ali Spodnjo gričo in višje na cesto (ob spodnji postaji tovarne žičnice). Prečkamo cesto, stopimo v breg in se pod brečastimi stenami z velikimi votlinami (Zgornja griča, Rokovnjaške jame) povzpemo na gozdno cesto. Nad cesto večkrat prečkamo plazišča (značilni žleb Košenega plazu, Lazarjev plaz, kjer se levo priključi steza z Jermance, Kaptanski in Oberlajtnantov plaz) in pridemo do hudournika izpod Brane (klopca, V Klinu). Sledimo kažipotu za sedlo (desno neoznačena pot v Repov kot). Iz hudourniške struge se strmo dvignemo na zložno gozdno pobočje. Po njem gremo v okljukih (desno neoznačena lovska pot) proti Brani do hudournika in malo nad njim do (občasnega) izvira vode – Pri studencu. Nadaljujemo desno od melišča in strmo do uravnave z zavetiščem

Planjava nad Kamniškim sedlom Foto: Franci Horvat

(Na stanu, turistično ime Pri pastirjih) ter skozi redki macesnovi gozd na večjo uravnavo – starodavno planino V Sedli.

Čez ravnino se nato zagrizemo v ruševnato in gruščnato strmo pobočje (vmes velik kvadratni balvan – Kamrica) do spodnjega roba melišča. Nadaljujemo strmo navzgor, zavijemo levo čez skalno vzpetino Gornjo gričo in po zmernem travnatem pobočju do Kamniške kočice.

Od kočice (oznaka) gremo vzhodno pod grebenom stolpov Bab in prečno preko melišča na zahodno pobočje Planjave. Vzpnejo se do roba v grapo pod previsi, iz nje na naslednji rob (jeklenice, klini) in čez travnato pobočje navzgor do Wisiakove grape. Po poti, vsekani v živo skalo, se kratko spustimo (jeklenica, klini) v Grapo pod Rdečim kupom (rdečkasti stolp). Iz nje se zopet dvignemo (jeklenica) višje na ploščice (jeklenica) za rob in v naslednjo grapo (skobe). Po poti nadaljujemo na desni rob ravnega slemena – Sukalnik.

Zavijemo levo položno pod grebenskimi stolpi (desno Planjavske zelenice), prečkamo več grapic do prvega odcepa (desno) poti na Korošico. Vzpnejo se čez strm travnat greben na gruščnate ploščice, po njih desno navzgor in po travah in grušču skozi strm, ožji žleb na rob. Nadaljujemo položno vse do roba grebena in drugega odcepa (desno) poti na Korošico. Odpre se nam pogled na Ojstrico. Zavijemo levo in po skrotju mimo odcepa poti (desno) za Babo in Škarje v okljukih dosežemo vzhodni vrh s skrinjico z vpisno knjigo, žigom in možicem.

Sestop: Sestopimo po poti vzpona.

Zahodna stena Planjave nad Kamniškim sedlom Foto: Vladimir Habjan

10

Konj, 1803 m

Pot na Konj je imela in še vedno ima sloves težke poti, čeprav se je po obnovitvi varoval varnost precej povečala. Dostop z južne strani je razmeroma nezahteven, tisto, kar Konju daje zlovešči sloves, pa je prečenje oz. vzpon s Presedljaja.

Občudovanja vredni so domačini, ki so hodili čez Konja, ko še ni bilo nadelane poti. Med njimi je bila tudi Jožefa Berlec, po domače Jerinčkova Pepa, ki ga je leta 1911 prečila s košem na ramah in v krilu. Pot ni bila varovana, vendar označena z redkimi markacijami. Opazoval jo je lučki pastir in zaklical: "Kranjska Micka, le juckaj, le juckaj, sej ne boš več dolgo!" Ni mu privoščila veselja in je brez nezgode prišla na Presedljaj.

Konj naj bi dobil ime po tem, da je bilo takrat, ko še ni bilo nadelane poti, treba na nekaterih krajih med prečenjem jahati greben, ki je bil zelo ozek. Tudi Presedljaj naj bi dobil ime zaradi konja – ko si prišel na sedlo, ni bilo več treba jahati, saj si presedlal s konja na svoje noge.

Zahtevnost: Zelo zahtevna markirana pot. Priporočamo uporabo čelade in samovarovanje.

Nadmorska višina: 1803 m

Višina izhodišča: 572 m

Višinska razlika: 1231 m

Izhodišče: Predbela, parkirišče ob cesti severno od mostu čez Kamniško Belo. WGS84: 46,3189, 14,6005

Časi: Izhodišče–Presedljaj 3 h

Presedljaj–Konj 1 h

Konj–Dolski graben–izhodišče 2.30–3 h

Skupaj ur 6.30–7 h

Sezona: Kopni letni časi.

Vzpon: S parkirišča nas markacije povedejo skozi gozd proti vzhodu na vlako (nekaj kolovoz), ki pride z glavne ceste, in levo po njej navzgor (ko gre kolovoz desno čez suho strugo Bele, je levo velika skala – balvan Brtucova griča). Dolina se nato malo razširi, mi pa nadaljujemo do razpotja (levo slap Orlišče). Nadaljujemo desno najprej po kolovozu in v okljukih po poti (vmes levo slap Orlišče) se mimo skale z napisom Korošica strmo vzpenjamo ob globoki grapi (vmes levo pot nad slapom Orlišče). Gremo čez grapo izpod Rzenika na rob (levo neoznačena pot na Najnar štant). Vzpenjamo se v okljukih, gozd postaja redkejši, travnat in strm (mostički, stopnice), do Počivala (razgled) s klopco in mizo. Nadaljujemo čez lesen mostiček v grapo (jeklenica, klini), po robu levo od grape navzgor. Zopet prečkamo drugo grapo in skozi redkejši gozd pridemo do studenčka ter se višje skozi ruševje v okljukih povzpnejo na Presedljaj (levo Korošica).

Tu zavijemo desno v ruševje in po grebenu do strmega žleba (redki klini, krušljivo), nad njim pa zopet med ruševjem prečno na sedelce v grebenu

Skrinjica z žigom nekaj metrov pod vrhom Konja, v ozadju zahodni del Grintovcev od Kalškega Grébena do Planjave na skrajni desni Foto: Franci Horvat

med Lučko Kopo, 1753 m, in Konjem. Nadaljujemo desno navzgor po ruševnati rami (jeklenica), nato vodoravno in po grebenu do skalne glave, kjer se spustimo za nekaj metrov in jo obidememo po desni s strmim plezanjem. Zopet pridemo na grebensko škrbino. Na desni strani grebena nas čaka strm, krušljiv vzpon (jeklenice, klini). Po grebenu gremo (jeklenica) do manjše glave, ki jo obidememo po desni (jeklenica, klini) do skrinjice v vpisno knjigo. Do vrha, ki je 20 m višje, nas čaka še nekaj strmega plezanja (jeklenica, klini).

Sestop: S poračenega Konja sestopimo južno med ruševjem mimo planine Rzenik, 1654 m, in nižje po gozdu v okljukih do pašnikov planine Dol, 1308 m. Tu zavijemo desno po gozdni cesti na zahod do gozda, kjer gremo s ceste levo na markirano pot, sprva položno, nato pa strmemu odstavku sledi daljša prečnica v levo, da pri Krivi peči pot zopet postane strmejša. Sledi krajši položnejši odstavek do Praga. Strmina malo popusti, pot včasih pelje tudi do sten. Nižje se graben razširi in v okljukih nadaljujemo po označeni poti do spodnjega dela. V prvem gostem smrekovem gozdu zavijemo desno (levo pot do spodnje postaje nihalke na Veliko planino) in prečkamo suho (običajno) strugo potoka. Ob njej se spustimo navzdol, gremo čez cesto do roba in zavijemo desno navzdol do Kopišč. Do Predbele nas čaka nekaj hoje (približno 700 m) po asfaltni cesti.

